

## **De Europese Unie**

### **Instellingen**

Voor een goede werking en een goed bestuur steunt de Europese Unie op tal van instellingen. De Commissie, de Raad van de Europese Unie (Raad van ministers), het Europees Parlement en de Europese Raad zijn onmiskenbaar de belangrijkste en bekendste.

- De Commissie voert de beslissingen van de Raad uit.
- Ze vertegenwoordigt de EU bij internationale organisaties en onderhandelt over handel, associatie en toetreding.
- De Commissie beheert de financiële middelen van de Unie.

### **De Europese Commissie**

De Europese Commissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. De Commissie is bij haar werkzaamheden niet afhankelijk van de regeringen van de lidstaten. Ze verdedigt het Europees belang.

Hoewel het de bedoeling was het aantal commissarissen vanaf 2014 te verminderen tot 18, heeft de Europese Raad (2009) beslist dat elk land één commissaris behoudt.

De voorzitter van de Europese Commissie wordt voorgedragen door de Europese Raad. Hierbij moet rekening worden gehouden met de uitslag van de Europese verkiezingen. De voorzitter van de Europese Raad moet daarbij het EP consulteren. De kandidaat van de staats- en regeringsleiders moet in het EP een absolute meerderheid achter zich krijgen.

Vervolgens benoemen de regeringen van de lidstaten, in overleg met de aanstaande voorzitter, de commissarissen. Die worden individueel gehoord door het EP. De Commissie kan pas aantreden nadat het EP de Commissie in haar geheel heeft goedgekeurd. Één van de commissarissen is tegelijk Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid.

De Commissie wordt aangesteld voor vijf jaar, maar het EP, dat de Commissie controleert, kan de Commissie ook tussentijds in haar geheel tot ontslag dwingen.

De Commissie komt wekelijks in Brussel bijeen. De vergaderingen zijn niet openbaar.

#### **» Taken**

- De Commissie werkt voorstellen voor nieuwe Europese «wetten» uit, die worden voorgelegd aan het EP, de Raad van de Europese Unie en de nationale parlementen.
- Ze zorgt ervoor dat de besluiten van de EU naar behoren worden uitgevoerd.
- De Commissie ziet erop toe dat de lidstaten de Europese Verdragen en de Europese «wetten» naleven. Ze kan lidstaten bijv. straffen opleggen.

### **De Raad van de Europese Unie**

De Raad wordt gevormd door **ministers van de lidstaten**. Zij verdedigen de belangen van hun lidstaat. De samenstelling van de zittingen van de Raad wisselt naargelang van de te behandelen onderwerpen.

De ministers van Buitenlandse Zaken vergaderen maandelijks om de algemene zaken en de externe betrekkingen te bespreken. De Raad Buitenlandse Zaken wordt voorgezeten door de **Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid**. Hij/zij voert het Gemeenschappelijk Buitenland- en Veiligheidsbeleid. Hij/zij is tevens lid van de Europese Commissie.

In die hoedanigheid waarborgt hij/zij de uitvoering van de besluiten van de Raad van de Europese Unie en van de Europese Raad.

Over het algemeen vergaderen de ministers van Buitenlandse Zaken, Economie, Financiën en Landbouw maandelijks. De andere Raadsformaties vergaderen één à drie keer per semester. Indien het thema dat op de agenda staat, in België een bevoegdheid is van de gemeenschappen (bijv. onderwijs) of van de gewesten (bijv. landbouw), dan wordt volgens een rotatiesysteem bepaald welke gemeenschaps- of gewestminister, namens ons land het woord voert en stemt.

Elke zes maanden wordt een andere lidstaat voorzitter van de Raad. Dat land bepaalt de Europese agenda. De bevoegde minister van het land dat EU-voorzitter is, zit de Raad voor.

De vergaderingen vinden plaats in Brussel en Luxemburg.

#### **» Taken**

- De Raad is het wetgevend orgaan van de EU, grotendeels samen met het EP (gewone wetgevingsprocedure of medebeslissingsprocedure).
- De Raad stelt, samen met het EP, de begroting op. De Commissie voert ze uit.

- De Raad zorgt voor de coördinatie van het economisch beleid door algemene richtsnoeren op te stellen en aanbevelingen te doen aan lidstaten.
- De Raad sluit internationale overeenkomsten met niet-lidstaten en internationale organisaties.
- De Raad neemt besluiten om het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid te bepalen en uit te voeren.
- De Raad coördineert het optreden van de lidstaten en organiseert de samenwerking op het vlak van politie en justitie.

## Het Europees Parlement

Het Europees Parlement vertegenwoordigt de EU-burgers. De parlementsverkiezingen vinden om de vijf jaar plaats. Elke EU-burger kan een stem uitbrengen, en dit overeenkomstig de gemeenschappelijke EU-kieswetgeving en de respectieve nationale kieswetten. De jongste Europese verkiezingen vonden van 6 tot 9 juni 2024 plaats. Het Europees Parlement telt 720 leden, waarvan 22 Belgen.

De parlementsleden zijn niet per land, maar naargelang hun politieke strekking gegroepeerd in politieke fracties.

| Politieke fracties in het Europees Parlement                                                  | Aantal zetels | Belgische partijen die er deel van uitmaken | Belgische leden |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------|-----------------|
| Fractie van de Europese Volkspartij (Christen-democraten)                                     | 188           | CD&V, CSP                                   | 3               |
| Fractie van de Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten in het Europees Parlement | 136           | Vooruit, PS                                 | 4               |
| Patriots for Europe                                                                           | 84            | Vlaams Belang                               | 3               |
| Fractie Europese Conservatieven en Hervormers                                                 | 78            | N-VA                                        | 3               |
| Renew Europe                                                                                  | 77            | Les Engagés, Open Vld, MR                   | 5               |
| De Groenen/ Vrije Europese Alliantie                                                          | 53            | Groen, Ecolo                                | 2               |
| Linkse Fractie - GUE/NGL                                                                      | 46            | PTB                                         | 2               |
| Niet-fractiegebonden leden                                                                    | 33            |                                             |                 |
| Europa van Soevereine Naties                                                                  | 25            |                                             |                 |
| <b>Totaal</b>                                                                                 | <b>720</b>    |                                             | <b>22</b>       |

## » Belangrijkste taken

- Europese wetgeving bespreken en goedkeuren, samen met de Raad van de Europese Unie (gewone wetgevingsprocedure of medebeslissingsprocedure).
- Samen met de Raad van de Europese Unie de jaarlijkse begroting van de EU vaststellen.
- Democratische controle uitoefenen op de andere instellingen van de EU en voornamelijk op de Commissie. Het EP keurt de benoeming van de leden van de Commissie goed of wijst deze af. Het Parlement kan de Commissie in haar geheel tot ontslag dwingen.
- Belangrijke internationale overeenkomsten goedkeuren, zoals de toetreding van nieuwe EU-lidstaten, handelsovereenkomsten of associatieverdragen tussen de EU en andere landen.

## De Europese Raad

Sedert het Verdrag van Lissabon (december 2009) is de Europese Raad een echte Europese instelling.

De taak van de Europese Raad bestaat erin de grote politieke beleidslijnen uit te zetten en te beraadslagen over de toekomst van de Unie.

De Europese Raad bestaat uit de **staatshoofden en regeringsleiders** van de lidstaten en de voorzitter van de Commissie. Voor België maakt niet het staatshoofd maar wel de premier deel uit van de Europese Raad.

De Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid neemt deel aan de werkzaamheden van de Europese Raad.

Sinds 1 december 2009 heeft de Europese Raad een permanente voorzitter. Zijn ambtstermijn bedraagt tweeënhalf jaar (éénmaal herkiesbaar). Sinds 1 december 2019 is de Belg Charles Michel voorzitter van de Europese Raad.

De voorzitter bereidt de bijeenkomsten van de Europese Raad voor. Hij zorgt voor de externe vertegenwoordiging van de Unie in aangelegenheden die onder het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid vallen. Hij vertegenwoordigt de EU op wereldniveau.

De leden van de Europese Raad kunnen zich laten bijstaan door een minister, de commissievoorzitter door een lid van de Commissie.

De Europese Raad komt in principe vier keer per jaar in Brussel bijeen. Die bijeenkomst wordt ook Europese Top genoemd.

## Andere instellingen en organen

Verder beschikt de EU over een waaier van andere instellingen zoals het Hof van Justitie, de Europese Rekenkamer, de Europese Centrale Bank en de Europese Investeringsbank, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's.